

NACRX001ZD2K
prvotní identifikátor

Dne: 12.10.2015 Naše značka: NA- 3215-5/03-2015 Vyřizuje/tel.: Hubený / 974 847 318

Vaše značka:

ZPRÁVA ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

MÍSTO: Berlín, Německo

ÚČEL CESTY: Příprava výstavy dokumentů a doprovodné publikace k československo-německým hospodářským vztahům ve 20. století

ÚČASTNÍCI CESTY: Mgr. František Frňka, Mgr. David Hubený

ZPRÁVU PODÁVÁ: Mgr. František Frňka, Mgr. David Hubený

NAVŠTÍVENÉ INSTITUCE: Politisches Archiv des Auswärtigen Amts, Bundesarchiv – Berlín-Lichterfelde

TRVÁNÍ CESTY: 31. srpna – 4. září 2015

DATUM VYHOTOVENÍ: 12. října 2015

SCHVALUJE: PhDr. Eva Drašarová, CSc., ředitelka Národního archivu

podepsáno elektronicky

TEXT ZPRÁVY ZE ZAHRANIČNÍ PRACOVNÍ CESTY

ČÁST VŠEOBECNÁ:

Cestu jsme zahájili 31. srpna 2015 odjezdem vlaku EC 176 Johannes Brahms ze stanice Praha, hlavní nádraží v 8:30 a do stanice Berlin, Hauptbahnhof jsme přijeli téhož dne v 13:15.

Zpáteční cesta proběhla dne 4. září 2015. Ze stanice Berlin, Hauptbahnhof jsme vyrazili vlakem EC 379 Carl Maria von Weber, který měl podle jízdního řádu odjet v 14:44, do cílové stanice Praha, hlavní nádraží, kam jsme přibyli v 19:45. Odjezd z Berlína byl poznamenán, jako tradičně, zmatky a zpožděním. Např. velmi nepříjemné bylo, že vagon, ve kterém jsme měli rezervovaná místa, nebyl vůbec vypraven. Místenky sice byly přeneseny na jiný vůz, ale dalo poměrně mnoho práce se této informace domoci od personálu německých drah.

ČÁST ODBORNÁ:

Během pobytu byly navštíveny obě cílové instituce: Politický archiv Zahraničního úřadu a Spolkový archiv. Větší pozornost však byla věnována prvně jmenované instituci.

V **Politickém archivu Zahraničního úřadu** se každý z účastníků služební cesty soustředil na své badatelské období, tj. David Hubený na vztahy do roku 1945 a František Frňka na dějiny po roce 1945.

David Hubený se zabýval studiem těchto fondů:

- 1) Gesandtschaft Budapest;
- 2) Gesandtschaft Prag;
- 3) Konsulat Chust;
- 4) Konsulat Kaschau.

V prvně jmenovaném fondu byly nalezeny dokumenty týkající se ochrany protektorátních obchodních zájmů na území okupovaném Maďarskem, jakož i ekonomické přehledy Zahraničního úřadu pro jednotlivé země, včetně první a druhé republiky.

V druhém z fondů byla věnována pozornost problematice průmyslového vlastnictví (patentní, známková a vzorková ochrana), včetně např. snah o zjištění dokumentace ke kulometu Bren, průmyslové špionáži, sledování firmy Baťa a československé účasti na veletrzích v Lipsku.

Třetí fond, Konsulat Chust, nepřinesl tolik očekávaných výsledků, zejména z oblasti ochrany protektorátních občanů a firem na území bývalé Podkarpatské Rusi, jako při loňském výzkumu.

Poslední studovaný fond, Konsulat Kaschau, vynahradil badatelsky méně přínosný fond Konsulat Chust, neboť poskytl množství údajů k německému hospodářskému zájmu o Podkarpatskou Rus za druhé republiky.

František Frňka se věnoval studiu inventářů a ze spisů prostudoval zejména materiály z fondu B 42, referát II A 5 (Ostblockstaaten), sign. 94.27 (Tschechoslowakei). Jednalo se o dokumenty týkající se zřízení, personálního obsazení a chodu československého obchodního zastupitelství ve Frankfurtu nad Mohanem a jeho německého protějšku v Praze. Dále byly

prohlédnuty dokumenty z jednání o vzájemné výměně zboží, o plánované výstavbě dálnice Norimberk – Praha, o situaci v labské říční plavbě a dalších možnostech jejího vývoje a o provozu v přístavu Hamburk, zejména v části pronajaté čs. státu.

Pod stejnou signaturou (94.27) lze materiály k československo-německým hospodářským vztahům nalézt i ve fondu B 12 (Wirtschaftsbeziehungen), kde jsou uloženy dokumenty o veletrzích v Brně, o čs. zemědělské výrobě, zejména o produkci vína a chmelu, o situaci hospodářského vývoje na Slovensku apod.

Ve **Spolkovém archivu** se David Hubený zabýval výhradně fondem R 131 Reichspatentamt, resp. vztahy mezi pražským a berlínským patentním úřadem a problematikou patentové ochrany v Říšské župě Sudety a někdy až odbojným postojem župních úřadů vůči centrálním institucím v Berlíně.

František Frňka se zaměřil na materiály z fondu DC 20 Ministerrat der DDR (November 1989 – Oktober 1990), kde jsou uloženy dokumenty z období vlád Hanse Modrowa a Lothara de Maiziére. Jednalo se především o informace o výsledcích jednání mezi ministrem hospodářství DDR Gerhardem Pohlem a ministrem zahraničního obchodu ČSFR Slavomírem Stračárem a dalších vzájemných hospodářských jednáních uskutečněných v roce 1990.

ZÁVĚR:

Služební cesta do Politického archivu Zahraničního úřadu a Spolkového archivu umožnila nalezení množství hodnotných dokumentů, z nichž některé již nyní mají své místo jisté v připravované výstavě, jiné pak napomohou při tvorbě doprovodných studií. V berlínských archívech však stále zůstává mnoho neprozkoumaných fondů a dokumentů, které by z hlediska připravované akce neměly uniknout pozornosti.